

Bijlage 2: Uitgeschreven interview trajectbegeleider M. Flore

Wat hebt u gestudeerd?

Social work, afstudeerrichting; culturele en maatschappelijke vorming CMV.

Hoe bent u hier terechtgekomen?

Ik heb gesolliciteerd op de functie, pedagogisch medewerker en heb 3 jaar op de groep gewerkt. Er kwam 5 jaar geleden een interne vacature vrij voor ITB'er en daar heb ik op gesolliciteerd.

Hebt u specifiek gekozen voor deze job? En waarom?

Tijdens mijn studie wist ik al dat ik trajectbegeleider wilde worden. Helaas waren er na mijn studie geen vacatures dus ik was heel blij toen de interne vacature vrij kwam. Trajectbegeleider is een super functie. Ik vind het leuk om dingen te regelen en uit te zoeken en de doegroep spreekt mij ook aan.

Hebt u zelf vaak te maken met weerstand?

Ja zeker omdat je met jongeren te maken hebt die geplaagd worden in een gesloten instelling en die hier niet willen zijn. Je begint al met een achterstand.

Hoe zou u het woordje weerstand definiëren?

Mogelijkheid tot verandering! Iemand die weerstand vertoont, is uit zijn vertrouwde omgeving gehaald of voelt zich niet lekker met bepaalde zaken die gebeuren. We geven jongeren de mogelijkheid om te veranderen. In het begin willen ze niet meewerken, maar naarmate de tijd vordert, zien ze de positieve verandering.

Wat roept het woordje weerstand bij u op?

Vragen die spontaan in mijn hoofd komen zijn "waar komt het vandaan" en "hoe haal je het weg." Weerstand kan je natuurlijk niet altijd onmiddellijk weghalen, maar je kan het wel proberen om te buigen naar het positieve. Weerstand heeft ook een functie.

Wat denkt u dat de functie van weerstand is dan? En waarom?

Weerstand heeft als functie om iets duidelijk te maken waar je het niet mee eens bent. Dit kan op allerlei manieren verbaal of non verbaal. Weerstand laat zien dat een jongere iets wil en zich niet zomaar gewonnen geeft en dat je als hulpverlener aan de slag moet.

Hoe herkent u de weerstand?

Doordat ze niet veel willen vertellen. Ze zijn niet spraakzaam. De houding verraadt grote weerstand. Hoe ze zich tegenover jou opstellen. Dan kan door gebalde vuisten of je kan het gewoon aflezen van hun gezicht. Zo herken je de weerstand.

Wat doet dat met u op het moment?

Dan moet ik even gaan afstemmen op die jongere. Dan vraag ik bijvoorbeeld waar die weerstand vandaan komt. Of ik zeg bijvoorbeeld: 'ik zie aan jou dat er wat is, wil je erover praten?' dus ik vraag even waar die weerstand vandaan komt. Niet letterlijk het woord weerstand gebruiken, maar wel bijvoorbeeld: 'ik zie dat je er niet lekker bijzit, ik snap dat je het niet fijn vindt hier. We zijn hier om je verder te helpen.' Op die manier probeer ik de jongeren gerust te stellen in de hoop dat die weerstand langzaam weggaat. Je zal niet alle weerstand kunnen wegnemen want dat is gewoon weerstand door niet willen meewerken en daar heb je langere tijd voor nodig. Maar puur voor dat gesprek zelf om informatie los te krijgen, ga je de jongere op zijn gemak stellen. Dan kijk je of de jongere vragen heeft of zelf ideeën heeft over zijn eigen traject. Op die manier laat je hem zelf nadenken. Dan haal je hem ook beetje uit zijn situatie en geef je hem het gevoel dat hij ook iets te vertellen heeft. Dat is dus beetje de manier.

U eerste reactie is dus niet de jongere onmiddellijk te willen overtuigen?

Soms misschien wel. Als je wil overtuigen, kan dat averechts werken. Als je echt wil dat de jongere antwoorden geeft dat je wil horen, dan ga je de weerstand opwekken. Je moet niet altijd willen overtuigen. Het kan ook wel zijn dat het gewoon niet lukt. Dan kan je de beste hulpverlener zijn die hier zit, dan nog kan je niet altijd de weerstand weghalen. Dat moet je ook niet willen, daar moet je de tijd voor nemen. Het kan zijn dat je de weerstand in de loop van tijd langzaam weghaalt. Soms kan je hem overtuigen als je merkt aan de jongere als die wankelt. Dan kan je die jongere overtuigen door hem positief te bekrachtigen. Maar soms blijven jongeren wel in die weerstand zitten.

U zegt juist door hem positief te bekrachtigen. Op welke manier doet u dat dan?

Door de jongere complimenten te geven en zeggen hoe goed hij het doet hier. Kijken wat je al bereikt hebt. Ook bijvoorbeeld door te zeggen: 'echt shit dat je hier zit, man!' of gewoon even over zijn sociaal netwerk praten bijvoorbeeld: 'hoe is het met je ouders? Heb je broers of zussen? Wat is je hobby?' In principe gewoon heel laagdrempelig praten, geen moeilijke vragen stellen. Want die moeilijke vragen heeft de jongere al heel vaak gehoord.

Merkt u dan ook verandering bij de jongeren?

Jawel, dan merk je zeker verandering. De manier waarop je het brengt is, ook heel belangrijk. Ook hoe je je zelf opstelt als persoon is ook heel belangrijk.

Hoe doet u dat dan? Hebt u daar een bepaalde manier voor?

Ik doe dat op een rustige manier. Ik stap heel rustig af op die jongere zonder vooroordelen. Ik probeer heel laagdrempelig te werken ook. Het kennismakingsgesprek doe ik ook nooit lang. Heel kort mij voorstellen en ik bekijk wat de jongere wil vertellen. Als hij niet zo spraakzaam is, ga ik ook niet verder erop in. Ook voor de jongere is een eerste indruk belangrijk.

Hebt u ook een bepaalde manier om die weerstand te vermijden of te voorkomen?

Ja, als eerste indruk schat je een jongere in. Je kijkt wat voor jongen dat is. Als het een jongen is die heel fysiek als macho overkomt, moet je die heel anders benaderen dan een timide jongere. Die zal op een andere manier weerstand laten zien. Die timide jongen gaat weerstand voortonen door stil te zien terwijl de macho amicaal te werk te gaan. Hier ga je op aanpassen.

Op welke manier stapt u dan af op de 'macho' jongen en op welke manier stapt u af op de timide jongen?

De macho zou ik autoritair aanspreken. Ik zou niet op rustige manier vragen hoe het gaat met hem, maar wel dadelijk op een monotone vragen hoe hij hier terecht is gekomen. De bedoeling is dan om hem een gevoel te geven dat hij moet stoppen met dat machogedrag. Die timide jongen moet je geruststellen, hem op zijn gemak laten voelen. Dan is er ook nog een verschil tussen meisjes en jongens. Meisjes zijn gevoeliger met hoe je ze benaderd. Dan ben je wat voorzichtiger bijvoorbeeld hoe je stem is, hoe je je opstelt. Hier zijn meisjes gevoeliger voor dan jongens.

Wat vindt u zelf dat u sterktes en krachten zijn in het omgaan met jongeren met weerstand?

Ik denk mijn rust dat ik overbreng naar de jongeren toe. Ook hoe ik de jongeren benader.

Op welke manier benadert u de jongeren dan?

Ik benader ze op een heel rustige manier. Ik geef hen ook het gevoel dat ze ook wat voorstellen en hun verhaal kwijt mogen. Ik geef ze ruimte om dingen te doen. Ik denk ook dat ik goede vragen stel. Ik kan me goed mee laveren met de jongeren. Ik heb een doel, maar het is niet zo dat ik mijn doel met de rechte lijn wil halen. Het kan ook zijn dat ik even een stapje terug zet met mijn vraag of wacht met mijn vraagstelling door bijvoorbeeld een gesprekstechniek toe te passen. Dat pas ik heel vaak toe.

Welke gesprekstechnieken past u toe dan?

Ik luister heel aandachtig. Ook benader ik de jongeren op een positieve manier. Ik vraag ook heel goed door. Ik vraag ook wat zij willen en hoe zij hun traject zien. Vandaar uit werk ik ook verder.

Vindt u weerstand bruikbaar?

Weerstand is heel bruikbaar. Als de jongeren geen weerstand laat zien en alleen maar 'ja' knikt dan is er iets mis. Als er weerstand is, weet je dat de jongeren een probleem heeft. Want die zitten hier allemaal. Met weerstand kan je aan de slag. Weerstand heeft altijd een functie. Ik vraag me dan af waar die weerstand vandaan komt. Dan vind ik weerstand zelfs een kracht van een jongere omdat ze voor zichzelf opkomen. Ze mogen van mij weerstand vertonen. Ze moeten niet altijd alles doen en zeggen wat iedereen wilt. Ook als ze binnenkort naar school gaan, moeten ze voor zichzelf kunnen opkomen. Alleen laten ze de weerstand niet zien op een goede manier, maar daar kan je dan mee aan de slag.

Als je bijvoorbeeld de jongere op tafel ziet slaan met zijn vuisten, dan zeg ik: 'kan je dit niet op een andere manier uiten door bijvoorbeeld tot 10 te tellen en rustig te ademen en me dan vertellen wat er je dwarszit in plaats van agressief te worden en te schreeuwen?' Dus je kan de weerstand benoemen en zeggen hoe je daarmee om kan gaan.

Over hoe omgaan met weerstand bestaan heel wat theorieën. Kent u deze en past u deze ook toe?

Ik moet eerlijk zeggen dat ik niet zo veel theorieën ken. Ik ken natuurlijk wel de conflictantering. Hoe je bijvoorbeeld conflicten uit de weg gaat, dat is ook een manier om om te gaan met weerstand. Die ken ik wel. Je kan weerstand of andere dingen wel vermijden zoals weglopen of confronteren, maar echt over weerstand heb ik niet zoveel gelezen.

Kent u de techniek motiverende gespreksvoering?

Die ken ik wel ja.

Beschouwt u deze ook als essentieel binnen de onvrijwillige hulpverlening?

Ja, de naam zegt het eigenlijk al; het is de jongeren motiveren. Het is wel al een tijdje geleden dat ik hem nog heb gehad, maar ik denk wel dat ik hem onbewust toepas. Goed je vragen stellen, goed luisteren en goed doorvragen is heel belangrijk.

Hebt u zelf ook wel eens weerstand tegenover de jongeren?

Ja dat kan wel eens. Ik kan wel eens een onderbuikgevoel hebben en dan kan je wat weerstand hebben. Dan denk je bij jezelf: 'moet ik hiermee in gesprek' of soms ben je bevooroordeeld. Dus dan heb ik wel weerstand ja.

Hoe gaat u daar dan mee om?

Ik zal toch in gesprek moeten gaan want ik ben toch de hulpverlener. Ik probeer dan het positieve bij een jongere te zien in plaats van het negatieve. Er zit altijd wel iets positiefs in zo een jongere. Dat ga je dan zien. Dat wil ik eruit halen voor mezelf. Als ik dan in gesprek ga met die jongere, kan dan omslaan. Die jongere heeft dan heel goede ideeën of goede hobby's of een goed verleden op school. Dat is dan de motivatie om met de jongere aan de slag te gaan. De jongere kan dan in een negatieve fase zitten, maar ik ga dan puur met de jongere aan de slag om hem als persoon verder te helpen. zo haal ik de weerstand bij mezelf weg door het positieve te zien in de jongere.

Het omgaan met weerstand is één stuk, maar welk gevoel hebt u achteraf? Hebt u een andere kijk naar de jongere dan?

Met sommige jongere klikt het gewoon beter als met de andere. Het komt weinig voor dat ik weerstand heb tegen de jongere hoor. Maar als je ze hebt ga je daar minder snel mee in gesprek of je doet enkel de noodzakelijke dingen. Je staat er wel altijd voor klaar dus ze mogen dingen vragen.

Dus u merkt dat u meer aandacht geeft aan jongere waar het beter mee klikt?

Ja, maar sommige jongeren vragen ook gewoon meer aandacht en dat slorpt heel veel energie. Je gaat er anders mee om vind ik. Dat is de hulpverlening zeg maar. Je doet bij die jongere waarmee je een klik hebt dingen extra. Je doet wel je werk, maar dat extra is er bij sommigen wel.

Op een schaal van 0 tot 10 hoe graag doet u uw job ondanks de weerstand die bijna elke jongere heeft?

Dan zou ik een 8 geven. Het is een geweldige job, laten we eerlijk wezen. Het is heel veelzijdig, leuk om met jongeren aan de slag te gaan. Je regelt dingen voor de jongeren, zelfs dingen die zij niet zien zoals contacten met school, gemeente, vervolginstelling, noem maar op. Het is echt afwisselend. Je bent op verschillende niveaus aan het werk. Ik vind het geweldig om met de jongeren te werken en oor hun iets te regelen. Als je het lukt een vervolgplek te regelen, dan heb je zoveel voldoening.

Hebt u ook al hoger gestaan?

Nee, wel lager. Ik heb ook al op een 6 gestaan.

Wat maakt dat het nu anders is?

De omstandigheden. Het heeft niet zozeer te maken met het werk, maar hoe je door de organisatie wordt behandeld. Hoe ze met je omgaan. Daar heeft het mee te maken. De job legt ook heel veel druk bij je neer. Het wordt zoveel werk op de duur en dan moet je gaan prioriteren terwijl alles eigenlijk prioritair is. Dat maakt het soms wel eens lastig en dan ga je met een rotgevoel naar huis.

Die prioriteit legt u zelf of komt die van bovenaf?

Soms van bovenaf en soms moet je die zelf leggen. Ik kan niet met 3 jongens op 1 dag aan de slag. Dat gaat niet en dan moet je gaan prioriteren en 2 even opzij zetten. Dat is soms lastig. Die ene dag kan je net nodig hebben voor het traject van de jongere, maar het is niet anders. Het is altijd afwegen waar je staat en wat je nog moet doen. Wat ga ik met die jongere doen of nu moet ik snel met die aan de slag. Dus het kan soms ook hectisch zijn. Dat is soms wel een minpuntje maar ach.

Hebt u ook al eens het gevoel gehad dat u niks met een jongere klaar kreeg?

Dat merk je na verloop van tijd. Er zijn jongeren die geen stap verder komen. Die lopen continu weg, veranderen heel snel van plan, blijven dezelfde vragen stellen zelfs nog na een jaar. Daar kom je gewoon niet mee verder. Dan denk je bij jezelf: 'deze jongen is gewoon niet te behandelen en niet te begrijpen. Dan wordt het moeilijk.

Toch motiveert u de jongere telkens weer, dat is mooi om te zien. Op welke manier doet u dat?

Ik zoek naar mogelijkheden. Vervolgens ga ik in overleg met de gedragswetenschapper. Je gaat eens kijken in team. Ik ga ook eens kijken op de groep. Dat kan je niet alleen weghalen. Dan gaan we multidisciplinair aan de slag. Je moet de gedragswetenschapper en de gezinsvoogd erbij halen en dan ga je eens in gesprek. Er wordt dan bijvoorbeeld gezegd: 'wij weten het niet meer, weet jij het?' Hopelijk komen ze met tips of ideeën.

Dus als ik het goed begrijp, krijgt u de kans om te ventileren tegen collega's?

Ja dat heb je nodig. je moet zelf ook kunnen praten erover en dat doe je dan met de directe collega's. Dan vraag je of zij ervaring hebben met die jongere of traject, ideeën hebben over een school of vervolgplek of hoe zij het zouden aanpakken. Dan ga je met je collega's aan de slag.

Helpt dat naar u gevoel altijd?

Ja zeker. Alles alleen doen, dat redt je niet. Dat lukt gewoon niet. Die dat wel kunnen, zijn niet eerlijk tegen zichzelf. Ook al werk je 20 jaar in het vak, je hebt nog altijd vragen voor je collega's of er is altijd iets waarover je twijfelt. Dat is ook wat je gaat doen met een jongere. Als je niet verder komt, ga je open kaart spelen.

Hebben hier ooit cursussen plaatsgevonden over omgaan met weerstand?

Nee, maar wel over motiverende gespreksvoering. Die opleiding heb ik gehad.

Vanuit hier of extern?

Ik heb de WorkWise opleiding gevolgd tot trajectbegeleider en daar zat die in. Dat duurde 2 dagen. En dan heb je ook de gesprekstechnieken voor hele moeilijke gesprekken. Die oefen je dan wel eens. Maar hier worden niet specifiek cursussen gegeven met weerstand. Wel met onderwerpen waar weerstand aan bod komt. Bij elke doelgroep heb je wel eens weerstand. Als je het over gespreksvoering hebt, heb je het ook automatisch over weerstand. Als je zo een gesprek oefent met een acteur, gaat die ook altijd weerstand vertonen. Zo oefen je dat. Maar ik vind dat altijd lastig. Als je met een acteur aan de slag gaat, is niet echt voor mij. Iedereen zit ook naar je te kijken. Ik weet van mezelf dat ik het veel beter doe in levensechte situaties met jongeren dan te oefenen met acteurs.

Dus u hebt er ook niet echt nood aan om cursussen te volgen?

Ik vind het wel eens fijn om de theorie te toetsen aan de praktijk. Het is altijd goed om eens een cursus te laten plaatsvinden. Dan kan je eens kijken hoe je het doet en kijken welke verbetering er kan zijn.

Als u zich niet lekker voelt na een gesprek met een jongere die weerstand vertoonde, praat u dan over uw gevoel met uw collega's trajectbegeleiders?

Ja dat doe ik zeker.

Merkt u verschillen of gelijkenissen tussen jullie als trajectbegeleiders?

De persoon maakt ook het verschil, maar ook wel gelijkenissen vanuit de trajectbegeleiding. Hoe je bijvoorbeeld de jongeren benadert en de werkwijze die je hebt. We moeten allemaal dezelfde vragen stellen aan de jongeren. Maar het omgaat ligt aan hoe de persoon is. Ik ben een heel ander persoon als de andere trajectbegeleiders en zo heeft iedereen zijn eigen manier van benaderen. Vooral echt zijn, als je echt bent, ben je jezelf. Als persoon zijn we niet allemaal hetzelfde.

Wat vinden jongeren belangrijk dat een trajectbegeleider moet hebben denkt u?

Een luistrend oor. Er voor hem zijn en echt zijn. Moet adviserend zijn.

Aan wat merkt u dat?

De vragen die ze stellen, deze zijn gericht op bijvoorbeeld school en 18+ zaken. Het gevoel dat ze je geven door serieus en oprecht over te komen

Wat vindt u dat een trajectbegeleider zeker moet hebben om een goede trajectbegeleider te zijn?

Kennis van de sociale kaart, binding met de doelgroep, op verschillende niveaus kunnen communiceren, doorzettingsvermogen, enthousiasme.

Op een schaal van 0 tot 10: hoe goed gaat u om met weerstand volgens u?

8

Hebt u al eens hoger/lager gestaan?

Ja toen ik net begon op de groep als pedagogisch medewerker

Wat maakt dat het nu anders is?

De ervaring en weten dat weerstand een functie heeft en als aanknopingspunt kan fungeren

Zou u dingen anders willen doen als trajectbegeleider?

Als ik meer tijd zou hebben voor de jongeren zou ik graag meer diepgang willen krijgen waardoor je niet altijd alleen maar voor de randvoorwaarden van een traject zorgt.

Welke dingen zou u anders zien bij het beleid?

Het kan efficiënter en laat de trajectbegeleider vooral doen waar ze echt goed in zijn "het bieden van een goed traject na een verblijf binnen de gesloten jeugdzorg"

Bent u veranderd als persoon sinds u deze job doet?

Als persoon ben ik niet veranderd wel als professional.

Voorbeeld van een casus:

Een strafrechtelijke jongen op de berk. Die zit met een PIJ-maatregel (Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen). Een machojongen waar je een onderbuikgevoel van krijgt. Die is zo vijandig. Die gaat boven jou staan en die geeft jou het gevoel dat hij het eens gaat vertellen. Die jongen vind ik heel moeilijk te benaderen. Hij heeft een persoonlijkheidsstoornis en narcistische trekjes. Dat vind ik vaak de moeilijkste jongens omdat ze je overbluffen. Die laveren met je mee en kunnen poeslief tegen je zijn. Als ze wat van je nodig hebben komen ze naar je toe. Dat is hier een goed voorbeeld van. Dan heb ik ook nog een andere jongen die weerstand vertoont op een andere manier. Hier denk ik echt: 'wat moet ik hier nu mee.' Deze jongen is al heel vaak weggelopen. Het ene moment is hij heel positief in zijn traject. Vervolgens is dat allemaal weg en gaat hij weer dezelfde vragen stellen. Dan gaat hij domme vragen stellen, maar dat heeft met zijn denkniveau te maken. Die blijven steken op een gegeven moment en dat vind ik zonde. Dat geeft geen voldoening. Dat is frustrerend. Het is wel een leuke jongen, laat dat vooropstaan. Hij kan een leuke jongen zijn, maar ook een vreselijke agressieve jongen. Ik heb wel het gevoel dat ik met deze jongen een klik heb, maar voor mij als hulpverlener kom ik geen stap verder met hem. Dat frustrert wel eens. Er zijn er maar weinig die het echt redden, laten we eerlijk wezen. Maar uit diegene die het wel redden, moet je je voldoening uithalen.

Het is mooi om te zien dat u dan toch alles blijft doen voor die jongeren.

Ik blijf inderdaad alles doen. Dat wel ja, ik blijf alles doen. Dan ga ik met hem nog eens in gesprek of ik ga naar mijn collega's. ik vraag dan ook letterlijk aan de jongere zelf: 'wat wil je nu? Wat wil je zelf? Wil je naar Rotterdam, oke kom we gaan naar Rotterdam. Hoe zie je dat dan? Wat ga je dan doen? Waar ga je naar school?' Op die manier ga ik aan de slag met hem. Ook hem dat laten voelen, want het klinkt nu alsof ik boos ben op hem.

Andere mensen zouden misschien de hoop al opgeven. U niet.

Dan zit je ook in het verkeerde vak. Dat is ook bij de strafrechtelijke jongens. Die hebben bijvoorbeeld iemand vermoord, maar toch zal je aan de slag moeten gaan met die jongere. Hij verdient ook een tweede kans. De politie ziet dat natuurlijk anders. Ik blijf proberen. We bekijken de persoon achter de daad.

Dat is mooi om te zien.

Je mag slikken als je het dossier aan het doorlezen bent en denken bij jezelf: 'oh shit wat heeft die allemaal gedaan.' Maar dat moet wel aan de kant gezet kunnen worden en dat helpt door de persoon zelf te zien en mee om te gaan. Als je het dossier leest en je hebt hem helemaal niet gezien, dan komt er een onderbuikgevoel of weerstand misschien wel, maar als je die jongen spreekt of ziet, kan het wel heel goed zitten.

Als u de eerste keer op de jongere afstapt, hebt u dan het dossier gelezen of niet?

Soms wel, soms niet.

Van wat hangt dan af?

Als een jongere vandaag bijvoorbeeld om 10u 's morgens binnenkomt, kan het zijn dat ik hem eerder spreek. Het hangt ervan af of ik tijd heb om dat dossier te lezen voor ik de jongere zie. Het liefst spreek ik hem eerder dan het dossier te hebben gelezen. Dat zou het beste zijn. Dan kijk je achteraf wat er in het dossier staat en wat de jongere tegen jou heeft verteld. Soms lukt dat ook niet en moet ik in het dossier kijken. Dan lees ik het indicatiebesluit en de rapportage en dan spreek ik de jongere later pas.

Komt het gesprek dan overeen met wat in het dossier staat?

Min of meer ja. Ik betrap ze niet echt op een leugen. Maar ze zijn wel sociaal wenselijk. Ze hebben het zelf niet voor ogen hoe hun verleden eruit zag of hoe ze het op school deden. Ze hebben het dan gewoon niet op een rijtje en noemen dan bijvoorbeeld een verkeerd niveau van school. Dan liegen ze niet, maar is het voor hun nooit duidelijk geweest. Over vriendjes en vriendinnetjes liegen ze wel. Dan gaat het vooral over het feit dat ze hen op de bellijst willen zetten. Achteraf kom je erachter dat ze elkaar pas een week kennen ofzo. Daar liegen ze dan over, want ze gaan dingen proberen te regelen. Daarom zeg ik altijd in het begin: 'nee geen contact met vriendjes en vriendinnetjes. Eerst beginnen schrijven en dan zien we wel.' Dan wil ik eerst de weerstand laten komen, dat is niet verkeerd.

Hebt u moeite met afstandnabijheid?

Ikzelf heb er geen moeite mee. Ben me er altijd van bewust, zeker bij meiden.

Op welke manier bedoelt u zeker bij meiden?

Met meiden moet je voorzichtig zijn. Ik merk wel bij collega's dat ze knuffelen, aanraken en dan denk ik: 'doe dat toch niet.' Bij gestoorde kinderen moet je zeker bewust zijn van afstandnabijheid. Ik ben er heel bewust van. Voor ik een jongere een schouderklopje geef, denk ik er eerst over na of ik het wel zou doen of niet. Dan doe ik het om te motiveren, maar ik zal een jongere niet zomaar aanraken of knuffelen of meisjes groeten met een kus. Dat laatste doe ik nooit. Daar moet je zo mee oppassen. Dat kan tegen je werken. Fysiek aanraken ben ik heel voorzichtig mee. Het is leuk om te doen en kinderen lachen daarmee. Het is bevorderlijk voor je band met de jongere, maar je moet ook professioneel blijven. Er zijn zo al twee collega's de laan uitgestuurd. Door het feit wat ze zeiden en deden. Dus je moet er je heel bewust van zijn.

Tot slot: Wat zou u als tip meegeven aan een beginnend trajectbegeleider?

Maak jezelf een gestructureerde manier van werken eigen en zorg dat je alles goed beschrijft.

Heel fel bedankt.